

PUT KA PRAVDI

NASTAVAK HAŠKOG POSLA KOD KUĆE

Most Radija Slobodna Evropa: Da li je mogućno osnivanje regionalnog suda za ratne zločine

Omer Karabeg: Naši sagovornici su u Sarajevu Marinko Jurčević, glavni tužilac Tužiteljstva Bosne i Hercegovine, a u Beogradu Vladimir Vukčević, tužilac za ratne zločine Srbije. Gospodine Jurčeviću, vi ste nedavno izneli ideju da bi trebalo formirati jedan zajednički sud za ratne zločine za sve zemlje bivše Jugoslavije. Šta vas je rukovodilo da iznesete takav predlog?

Marinko Jurčević: Točno je da sam ja Marinko Jurčević na međunarodnoj konferenciji u Zagrebu o utvrđivanju istine o ratnim zločinima rekao da treba razmisliti o formiranju jednog regionalnog suda za ratne zločine za zemlje Zapadnog Balkana. U posljednje vrijeme sve je više inicijativa da se zbog složenosti postupka u otkrivanja ratnih zločina i njihovom procesuiranju njima sudi na regionalnom nivou. To važi kako za ratne zločine koji su počinjeni u Africi i Centralnoj Americi tako i za zločine koji su se desili na području bivše Jugoslavije.

Vladimir Vukčević: Apsolutno podržavam takvu ideju. To bi bila jasna poruka izvršiocima ratnih zločina da se nigde neće osećati sigurno, da ih svi mi zajedno gonimo. Na potrebu osnivanja takvog suda upućuje nas i dosadašnja veoma uspešna saradnja tužilaca Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske u gonjenu krivičnih dela ratnih zločina. Mislim da je neophodno da se nakon zatvaranja Haškog tribunala osnuje jedan takav sud. Naravno, tu bi bila potrebna i podrška međunarodne zajednice, koja bi kontrolisala kako mi to radimo, a ja mislim da bismo radili dobro.

Omer Karabeg: Da li to znači da bi regionalni sud trebalo da zameni Haški tribunal kad on prestane sa radom?

Marinko Jurčević: Ja mislim da bi taj sud trebao da započne sa radom nakon što se zatvori Haški tribunal, a da do tada treba izvršiti sve pripreme za njegovo osnivanje. Apsolutno se slažem sa kolegom Vukčevićem da trebamo imati i podršku međunarodne zajednice. Ta podrška bi trebala da krene iz Ujedinjenih naroda, odnosno trebalo bi da Ujedinjeni narodi donesu rezoluciju o osnivanje tog suda.

Omer Karabeg: Ima li šanse da takva inicijativa prođe u zemljama bivše Jugoslavije?

Vladimir Vukčević: Ja se nadam da ima. Ideja je dobra, kolega Jurčević i ja smo o tome razgovarali. S kolegom Bajićem, glavnim tužiocem Hrvatske, nešto manje, ali i s njim smo u kontaktu oko te ideje.

Omer Karabeg: Imam utisak da političari u regionu nisu baš previše oduševljeni idejom o regionalnom суду за ratne zločine.

Marinko Jurčević: Ova ideja je poptuno nova i možda je nismo dovoljno objasnili političarima. Sada bi svako od nas trebao da svojim političarima objasni što mi to zapravo hoćemo i šta se time dobiva.

Omer Karabeg: Kako političari u Srbiji gledaju na tu ideju? Je li bilo reakcija?

Vladimir Vukčević: Nisam još razgovarao ni s jednim političarem. Mislim da oni još ni ne znaju za ovu ideju. Očekujem da će posle ove emisije biti pitan na tu temu. Ja ću probati da s tom idejom upoznam predsednika Tadića i premijera Koštunicu.

Omer Karabeg: Da li ima reakcija političara u Bosni?

Marinko Jurčević: Nemam odgovor na to pitanje jer doista nisam ni sa kim razgovarao, osim nedavno sa ministrom pravde Bosne i Hercegovine. On mi je rekao da ćemo imati jedan sastanak na tu temu, tako da ću ga tada podrobno upoznati sa ovom idejom. Inače, nama je taj sud potreban i zbog toga što su u ovom trenutku ustavne i zakonske odredbe, koje ne dozvoljavaju ekstradiciju vlastitih državljanima, jedna od glavnih prepreka za gonjenje počinilaca ratnih zločina, Osnivanjem suda na regionalnom nivou ta barijera bi bila savladana.

Vladimir Vukčević: Ako postoji politička volja da se takav sud osnuje, onda bi se i taj problem mogao rešiti. Taj sud bi bio nadnacionalni, poput Haškog tribunala, i za njega ne bi važile odredbe o zabrani izručenja, kao što sada ne važe ni za Haški tribunal.

Mogu i Karadžić i Mladić

Omer Karabeg: Prepostavimo da Radovan Karadžić i Ratko Mladić ne budu uhapšeni pre zatvaranja Haškog tribunala. Da li bi regionalni sud i njegovo tužilaštvo bili sposobni da preuzmu ta dva slučaja?

Marinko Jurčević: Apsolutno. Mogu vam reći da su i ovi naši sadašnji sudovi u Bosni i Hercegovini sposobni da sude i jednom i drugom.

Omer Karabeg: A šta je sa gonjenjem? Da li bi regionalno tužilaštvo bilo sposobno da ih goni?

Marinko Jurčević: Apsolutno da.

Vladimir Vukčević: Kad je reč o Srbiji, i ovaj naš Specijalni sud za ratne zločine i njegovo tužilaštvo bili bi apsolutno sposobni i spremni da sude i Karadžiću i Mladiću, a pogotovo bi za to imao kapacitet regionalni sud.

Omer Karabeg: Gospodine Vukčeviću, da li bi regionalni sud za ratne zločine bio na neki način kopija sadašnjeg Haškog tribunala?

Vladimir Vukčević: Ne bi. Mislim da bi bio efikasniji od Haškog tribunala. Efikasnost našeg Specijalnog suda za ratne zločine daje mi za pravo da to kažem. Evo jednog primera. Haški tribunal je počeo suđenje takozvanoj vukovarskoj trojci godinu i po dana pre nego što smo mi počeli suđenje za slučaj Ovčara. Proces pred Haškim tribunalom u kome se sudi trojici oficira bivše Jugoslovenske narodne armije još traje, dok smo mi predmet Ovčara u kome se sudio 21 licu završili i u prvom i u drugom stepenu. Znači, bili smo efikasniji od Haškog tribunala.

Omer Karabeg: Gde bi bilo sedište suda?

Marinko Jurčević: To je manje važno pitanje. Da li bi to bio Beograd, Zagreb, Sarajevo ili neki drugi grad - nije bitno. Važno je da u tom sudu budu sudci i tužioci iz svih zemalja na koje se sud odnosi. Isto tako, trebala bi da bude prisutna i međunarodna komponenta sudaca, ali u manjem dijelu. Veoma je bitno da taj sud i njegovo tužilaštvo imaju na raspolaganju dokumentacioni centar u koji bi ušla kompletna građa koju ima Haški tribunal, kao i građa koju posjeduju agencije za sprovođenje zakona u državama regiona, a koja se sada ljubomorno čuva.

Vladimir Vukčević: Slažem se sa gospodinom Jurčevićem da nije važno gde bi bilo sedište suda. Nije važno gde se sudi, nego kako se sudi. Bitno je da se sudi po najvišim profesionalnim standardima. Smatram da su naše sudije i tužioci apsolutno sposobni da preuzmu te teške predmete, a već su i pokazali da to mogu. Mislim da nam međunarodne sudije nisu ni potrebne. Što se tiče sastava suda, svaka država bi odredila određen broj sudija i tužilaca.

Omer Karabeg: Kako obezbediti nepistrasnost sudija, kako izbeći da se oni rukovode nacionalnim kriterijumom?

Marinko Jurčević: Kad je riječ o sudcima i tužiocima u Bosni i Hercegovini, oni su neovisni od bilo kakvih utjecaja. Oni su imenovani od strane posebnog tijela

koje se zove Visoko sudska i tužilačko vijeće. Tako da sam uvjeren da bi sudci i tužitelji koji bi radili u tom sudu bili nepristrani i da bi se rukovodili jedino činjenicama i dokazima.

Vladimir Vukčević: Ako su sudije pristasne, ako ne sude na osnovu pravnih standarda, oni će biti isključeni. Prema tome, ne treba se bojati bilo kakve pristasnosti.

Omer Karabeg: U kakvom bi odnosu bio regionalni sud prema domaćim sudovima? Koje bi ratne zločine sudili domaći sudovi, a koje regionalni sud?

Marinko Jurčević: Ja mislim da regionalni sud treba da sudi sve ratne zločine na području bivše Jugoslavije. Nacionalnim sudovima uopće ne bi trebalo prepustiti rad na ovim predmetima.

Vladimir Vukčević: Apsolutno sam saglasan.

Omer Karabeg: Da li ste svesni da se iznošenjem ideje o formiranju regionalnog suda za ratne zločine izlažete riziku da vas optuže da ste jugonostalgičar s obzirom na to da se zalažate za uspostavljanje nadnacionalne institucije na nivou bivše Jugoslavije?

Marinko Jurčević: Ja nisam jugonostalgičar. Ja se samo zalažem za to da oni koji su počinili ratne zločine odgovaraju. Trebamo stvoriti takav pravni ambijent da oni ne mogu imati mira. To je bila moja ideja vodilja kada sam predložio osnivanje ovog suda. Drugi razlog kojim sam se rukovodio je efikasnost u procesuiranju ratnih zločina. Ja danas u mojim evidencijama imam preko 13.000 prijava protiv potencijalnih izvršilaca ratnih zločina. Možete misliti koliko bi nam bilo potrebno vremena da sve te predmete obradimo sa kapacitetima koje imamo u Bosni i Hercegovini.

Vladimir Vukčević: Cilj ove ideje je da granice ne budu barijera za procesuiranje ratnih zločinaca. Mnogi od njih imaju dvojno državljanstvo i na taj način se kriju od pravde. Osnivanjem regionalnog suda rešili bismo taj problem, granice više ne bi bile barijere, pa oni ne bi više mogli izbegavati krivičnu odgovornost.

*Intervju u emisiji „Most“ Radija Slobodna Evropa, objavljen u listu „Danas“ od 17. marta 2007.